

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Br. Dokumenta: 21.18.1-2017-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE
O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA MINISTARSTVA
INOSTRANIH POSLOVA
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2017

Priština, Juni 2018

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Ministarstva Inostranih Poslova u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Emine Fazliu koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane Fjolla Bakalli - Sadiku (vođa tima) i Pleurat Isufi i Albana Kadriu-Zogjani (članovi tima), pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Bujar Bajraktari.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	11
4 Napredak u sprovođenju preporuka	21
5 Dobro upravljanje	22
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	26
Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina	28
Dodatak III: Pismo potvrđivanja	35

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Ministarstva Inostranih Poslova za 2017 godinu, koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2017 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 01/11/ 2017.

Naša revizija se fokusira na:

Radnje koje su preduzete od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2017 godinu, određene su u zavisnosti kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Ministarstva Inostranih Poslova.

Nacionalna Kancelarija Revizije ocenjuje visoki menadžment i osoblje Ministarstva, za saradnju tokom procesa revizije.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja

Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završenu sa 31 decembrom 2017 *predstavljaju objektivian i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Isticanje pitanja

Želimo da skrenemo Vašu pažnju na činjenicu MIP na kraju 2017 godine imala bilans troškova ne zatvorenih (avansa) u KDM u iznosu od 331,700€. Takođe, beleške predstavljene neopravdanim avansima nisu bile tačne.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Glavni zaključci i preporuke

Odgovor Ministra - revizija 2017

Ministar je uzeo u obzir i složio se sa detaljnim nalazima i zaključcima revizije i založio se da će sprovesti date preporuke.

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Nacionalna Kancelarija Revizije (NKR) je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koje uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao i davanje mišljenja:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- O usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika za reviziju Ministarstva Inostranih Poslova (MIP). Analizirali smo aktivnosti MIP-a o tome do koje se mere možemo osloniti na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda..

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Uzima se takođe u obzir izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Ne modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo GFI Ministarstva Inostranih Poslova za godinu završno sa 31 Decembrom 2017, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajuće, obelodanjivanja i ostale prateće izveštaje.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2017, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za mišljenje.

Isticanje Pitanja

Želimo da skrećemo Vašu pažnju na sledeće činjenice:

- MIP na kraju 2017 godine imala bilans ne zatvorenih troškova (avansa) u KDM-u u iznosu od 331,700€. Pozivajući se na napomene priložene GFI, ovaj bilans za prethodne godine iznosio je 211,107€, dok je za tekuću godinu iznosio 120,593€. Ovaj bilans je rezultat preloma između neotpisanih priliva i odliva u KDM, uključujući ne registrovane troškove, neotpisane prihode i troškove, razlike zbog kursa razmene, greške u registraciju itd. Uprkos zalaganju za finansijskim pomirenjima, MIP je identifikovala neke od uzroka ovakvog stanja, ali još uvek nije uspela imati potpunu evidenciju za ovaj ne zaključen bilans.
- Takođe, u GFI kod "Član 20-Ne obrazloženi avansi", MIP je predstavila vrednost od 576,593€, ali nije pružila objašnjenja u vezi sa ovim iznosom. Vrednost predstavljena kao ne obrazloženi avans zapravo predstavlja vrednost otvorenih obavezivanja na kraju 2017 godine za KDM, a to nije objašnjeno u GFI. Umesto ovog iznosa, trebalo je predstavljati tačan iznos otvorenih avansa. Naše mišljenje nije kvalifikovano u vezi sa ovim pitanjima.

Odgovornost menadžmenta i osoba koje su odgovorne upravljanjem za GFI

Generalni Sekretar Ministarstva Inostranih Poslova je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment određuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koja su uzrokovana bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Ministar Inostranih Poslova je odgovoran za obezbeđivanje praćenje postupka finansijskog izveštavanja Ministarstva Inostranih Poslova.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati svako materijalno pogrešno prikazivanje koje može postojati. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI kako usled prevare tako usled greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da MIP izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Konačni plan nabavke; i
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK).

Osim pitanja predstavljene kod revizorskog mišljenja, u GFI smo identifikovali i sledeće greške:

- Kod predstavljanja određenih grantova donatora (*Član 14 - Izveštaj o izvršenju budžeta " / Kod "Ulaz gotovog novca na trezorski račun"*), u koloni završnog budžeta treba samo prikazati vrednost donacija za tekuću godinu dok je MIP uključio i vrednost donacija prenesenih iz prethodne godine, precenivši budžet donacija za 39.267€. Na istoj tabeli, odlivi gotovine, konačni budžet za robu i usluge bio je potcenjen za 70.654€, jer deo budžeta od spoljnih donacija nije bio uključen.
- Kod Člana 19 "Izveštaj o ne finansijskoj imovini" MIP je predstavila kapitalnu imovinu u iznosu od 2.866.246€. Ta vrednost je bila u skladu sa računovodstvenim registrom na datum izveštavanja, međutim tabela detaljnih obelodanjivanja kapitalne imovine (priložena u GFI) nije bila u skladu sa ovom izveštavanom vrednošću. Prema ovim obelodanjivanjima, neto vrednost kapitalnih imovina iznosila je 3,299,812€, jer u ovoj vrednosti nije bio prikazan efekat amortizacije imovine za 2017 godinu.

Što se tiče zahteva za spoljno izveštavanje, MIP je uspela blagovremeno dostaviti sve izveštaje koje se zahtevaju primenljivim pravnim okvirom, izuzev mesečnih usaglašavanja sa Trezorom za prihode, gde je MIP izvršila samo kvartalna usklađivanja koja nisu u skladu sa zahtevima finansijskog pravilo o prihodima 03/2010.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

O gore navedenim pitanjima daju se preporuke:

- Preporuka 1** Ministar treba osigurati da je izvršena detaljna analiza radi određivanja uzroka za Isticanje Pitanja. U tom kontekstu treba preduzeti specifične akcije za adresiranje pitanja u vezi sa ne registrovanim troškovima koji se ponavljaju iz godine u godini. Takođe, treba osigurati da se vrši tačno prikazivanje neopravdanih avansa.
- Preporuka 2** Ministar treba osigurati da se vrši tačno predstavljanje grantova donatora, i osigurati da izveštaj o ne finansijskim imovinama bude konsistentan sa obelodanjivanjima. takođe, Ministar treba osigurati da plan izrade GFI 2018 adresira sva identifikovana pitanja od strane revizije. Ovo bi trebalo da uključi pregled upravljanja GFI-a od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na oblastima od visokog rizika i oblastima u kojima su identifikovane greške.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi sa Finansijskim Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke, ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

U kontekstu finansijskih sistema, kontrole nad nizom oblasti potrošnje zahtevaju dalje unapređenje kako bi se sprečila neregularnost troškova i ne racionalne troškove. Glavne oblasti u kojima su potrebna više poboljšanja su upravljanje platama, upravljanje troškova u Diplomatskim i Konzularnim Misijama, izvršenje budžeta i nabavka. Takođe potrebno je poboljšati i upravljanje imovinom i izveštavanje o neizmirenim obavezama. Kontrole nad prihodima uopšte su odgovarajuća, ali još uvek postoje značajna kašnjenja u registraciju koje treba izbeći.

I dalje, najizazovnije pitanje ostaje tretiranje i identifikacija ne zatvorenih troškova iz prethodnih godina. Ove godine skoro nikakvo trošenje nije potrošeno u prethodnim periodima. Ove godine nije zatvoren skoro nijedno trošenje koja pripada prethodnim periodima.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto u donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Izvori Fondova:	20,959,053	22,733,193	20,430,293	19,213,681	18,243,748
Grant Vlade -Budžet	20,959,053	22,662,539	20,410,343	19,183,401	18,200,658
Spoljne donacije		70,654	19,950	30,280	43,090

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom povećan je za 1,774,140€. Ovo povećanje je rezultat spoljnih donacija kao i primenjenog rasta nakon budžetskog pregleda i u skladu sa odlukama Vlade.

MIP je tokom 2017 godine potrošila 90% završnog budžeta ili 20,430,293€. Ovo izvršenje u poređenju sa 2016 godinom je za 6% niža. U nastavku se daju objašnjenja za aktuelnu poziciju.

¹ Završni Budžet - odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	20,959,053.00	22,733,193	20,430,293	19,213,681	18,243,748
Plate i Dnevnice	5,560,891	6,432,342	6,432,342	5,759,871	5,046,204
Roba i Usluge	12,703,547	15,389,865 ²	13,268,981	12,088,464	12,446,918
Komunalije	538,051	687,084	521,719	380,578	354,966
Subvencije i Transferi	100,000	50,000	33,450	364,470	98,029
Kapitalne Investicije	2,056,564	173,903	173,801	620,298	297,631

Objašnjenja o promjenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

- Završni budžet za plate, u odnosu na početnim budžetom je povećan za 871,451€ kao rezultat nedostatka sredstava za KDM. Ovo povećanje je bilo budžetskim pregledom u iznosu od 287,527€, a odlukom Vlade bilo je drugo povećanje od 583,924€. izvršenje budžeta u ovoj kategoriji je bio 100%;
- Završni budžet za robe i usluge je povećan za 2,686,318€. Ovo povećanje je bilo sa pregledom budžeta od 1.500.000€, sa odlukama Vlade od 907.097€, sredstvima dobijenih od spoljnih donatora u iznosu od 70.654€, kao i 208.567€ preneto je iz kategorije kapitalnih investicija, subvencija i transfera i komunalije. Ovo povećanje je rezultat nedostatka sredstava za KDM. Uprkos zahteva za povećanjem budžeta, izvršenje budžeta je bilo 86%;
- Završni budžet za komunalije je povećan za 149,033€. Ova promena je rezultat pregleda budžeta sa kojim se povećao budžet za 50.000€ i odluke vlade o raspodeli budžeta u iznosu od 115.000€. Kasnije je vladinom odlukom ove kategorije prebačen u kategoriju robe i usluga, sredstava u iznosu od 15,967€;
- Završni budžet za subvencije i transfere prepolovljena u odnosu na početni budžet. Ovo smanjenje se dogodilo odlukom Vlade. Ova sredstva preneti su u kategoriju robe i usluga. Uprkos ovom smanjenju, izvršenje nije bila zadovoljavajuća (67%); i
- Završni budžet kapitalnih investicija je smanjen na nivou preko 90% u odnosu na početni budžet smanjenjem u iznosu od 173,801€ kao rezultat procesa budžetskog pregleda i odlukama Vlade. Izvršenje završnog budžeta je bio 100%.

² Razlika sa beleškama u GFI se odnosi na donacije koje nisu uključene u završnom budžetu (vidi pod poglavlje 2.2)

Pitanje 3 – Planiranje i Izvršenje Budžeta

Nalaz Realizacija budžeta za kapitalne investicije ostaje izazovno pitanje za MIP. Iako je godišnja potrošnja u odnosu na završni budžet bila 100%, ne možemo reći da je to pokazatelj dobre performanse u odnosu na početni budžet u kojem je realizacija samo 8%. Prema početnom budžetu za ovu kategoriju planirano je 10 kapitalnih projekata, a zbog nedostatka zahteva za pokretanje od strane zahtevnih jedinica, zakašnjenja i neizvršenja projekata u skladu sa planom nabavke, za pet projekata su povučena sva sredstva i jedan projekat imao 80% smanjenje sredstva, procesom pregleda budžeta.

Kao rezultat lošeg planiranja budžeta, izvršenje nije bilo zadovoljavajuće ni u subvencijama i transferima gde je nivo izvršenja u odnosu na završni budžet bio samo 67%. Ovo predstavlja nezadovoljavajuću performansu posebno ako se vrši poređenje sa početnim budžetom koji je prepolovljen.

Rizik Slabo planiranje i izvršenje budžeta, rezultira neefikasnom korišćenjem izvora na raspolaganju, kao i smanjenje efektivnosti planova potrošnje budžetske organizacije. Neispunjenje planiranih projekata dovodi do manje realizovanih projekata, neuspeha u ostvarivanju ciljeva Ministarstva i potencijalnog smanjenja budžeta za naredne godine.

Preporuka 3 Ministar treba da preduzme sistematsku procenu razloga za nizak nivo izvršenja budžeta za kapitalne investicije i druga područja potrošnje za 2017 godinu i ranije, kao i da odredi praktične alternative za poboljšanje njegove realizacije.

3.2 Prihodi

Prihodi koji su tokom 2017 godine realizovani od strane MIP-a bili su u iznosu od 3,153,732€. Oni se tiču taksama za putne dokumente, za verifikaciju dokumenata, za lične karte, za državljanstvo, za apostilni pečat itd.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Planiranje	2017 Prijemi	2016 Prijemi	2015 Prijemi
Sopstveni prihodi	-	3,153,732	2,546,086	1,838,477

Ukupan prikupljeni prihod odražava trend rasta u odnosu na prethodnim godinama. Ovo povećanje je uglavnom zbog ostvarivanja prihoda od izdavanja apostilnih pečata koji su počeli da se primenjuju u 2017 godini, kao i povećanja poreskih prihoda za putne isprave.

Pitanje 4 - Nedostatak planiranja i kašnjenja u registraciji prihoda

- Nalaz** Iako MIP ostvaruje prihode, ne napravi se neka prognoza o iznosu prihoda koji će se prikupi tokom godine. Pored toga, naše testiranje je rezultiralo sa kašnjenjem u registraciji prihoda u rasponu od jednog do tri meseca. Što se tiče ovog pitanja preporučeno je u prethodnim godinama, ali još uvek nisu preduzete mere u ovom pravcu.
- Rizik** Nedostatak plana prihoda onemogućava merenje performanse u realizaciji prihoda. Kašnjenja u registraciju utiču na izveštavanje i onemogućavaju vršenje mesečnih usaglašavanja sa Trezorom. Ovo povećava rizik od ne uključenja u GFI na kraju godine.
- Preporuka 4** Ministar treba da obezbedi da odgovorna lica vrše planiranje/prognozu prihoda i povećava nivo odgovornosti od strane šefa diplomatskih misija kako bi izbegli kašnjenja i osigurati da svi prihodi budu blagovremeno registrovani u ISFUK.

3.3 Plate i dodaci

Plate i dodaci se isplaćuju putem jednog centralizovanog sistema kojim upravljaju MJU i MF. Međutim ključne kontrole koje deluju u okviru MIP-a povezane su u određivanju koeficijenta plata, avansa i odobravanje dodataka, itd. Zatim važno je da postoji efikasna kontrola kako bi se osiguralo da su ove akcije u skladu sa opštim pravilima. Prema podacima ISFUK-a, konačni budžet za kategoriju Plate i Dnevnice iznosio je 6.432.342€, dok je realizacija troškova bila 6.432.342€ ili 100%. Planirani broj osoblja bio je 295 dok je aktuelni broj zaposlenih krajem 2017 godine bio 293.

3.4 Upravljanje osobljem

Upravljanje osobljem obuhvata sve radnje koje se povezuju sa, zapošljavanjem, ugovorima, obukama, napredovanja, odmorima itd. Testirali smo određen broj uzorka kako bi obezbedili da su preduzete radnje u ovoj oblasti u skladu sa važećim propisima. Iz testiranja su rezultirala pitanja u nastavku:

Pitanje 5 – Nedostaci u dosijeima osoblja

- Nalaz** U dva testiranih slučajeve, u dosijeima diplomatskog osoblja, odluke o imenovanju na određene pozicije bile su nečitljive kopije. Departman Ljudskih Resursa nije imao drugi važeći dokument za zaposlene. Kao rezultat, testiranje je bilo nemoguće jer nije bilo dostupnih dokaza koji bi opravdali platu/dodatke zaposlenih.
- Rizik** Nedostatak originalnih dokumenata u dosijeima osoblja i izvršenje plaćanja uprkos njihovom nedostatku, povećava rizik od nepravilnih plaćanja.
- Preporuka 5** Ministar treba osigurati da je preduzet sveobuhvatan pregled dosijea osoblja kako bi se osiguralo da se one održavaju i ažuriraju u skladu sa zakonskim zahtevima.

Pitanje 6 - Popunjavanje pozicija sa vršioca dužnosti

- Nalaz** Uredbom br. 06/2010 o procedurama imenovanja u civilnoj službi utvrđeno je da ni jedna viša upravljačka pozicija ne može biti držana sa vršiocem dužnosti više od tri meseca. U MIP-u do kraja 2017 godine tri upravljačke pozicije su održane vršiocima dužnosti, što premašuje dozvoljeni zakonski limit za držanje pozicija u ovoj formi. Jedan od njih je imenovan VD u 2016 godini, a druga dva u aprilu i maju 2017 godine. Isti nastavljaju da drže pozicije VD-a do kraja revizije za 2017 (april 2018).
- Rizik** Održavanje radnih pozicija sa vršiocem dužnosti u dužem vremenskom periodu premašivši određene zakonske rokove utiče na kvalitet operativne performanse službenika, a time i ministarstva.
- Preporuka 6** Ministar treba da obezbedi da se sve upravljačke pozicije vrše redovnim ugovorima o radu. Ovome mora prethoditi javni konkurs razvijen u skladu sa važećim pravilima.

3.5 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge kao i komunalne usluge u 2017 godini je bio 16,076,949€, od njih je potrošeno 13,790,700€. Ovi troškovi uključuju: snabdevanje za kancelariju, troškovi za službeno putovanje u inostranstvu, troškovi kirije za zgrade, druge ugovorene usluge, usluge za zdravstveno osiguranje osoblja, službeni ručkovi, itd. naša testiranja u ovom polju troškova rezultirale na sledećim nalazima:

Pitanje 7 – Prekoračenje dozvoljenih troškova kirije za osoblje KDM-a

Nalaz MIP, plaća kiriju osoblju u diplomatskim i konzularnim predstavništvima na osnovu Administrativnog Uputstva 03/2012. U četiri misije (London, Tokio, Rim i Milano) otkrili smo da je previše trošenje dozvoljenih mesečnih troškova iznajmljivanja od 50 do 1.600€. Ova prekoračenja se uglavnom odnose na kirije Ambasadora i konzularnog osoblja u gore pomenutim misijama. Iz ispitanih uzoraka vrednost prekoračenja iznosila je oko 14.700€.

Rizik Prekoračenje iznosa dozvoljenih troškova za kiriju kako je predviđeno u AU škodi budžet i predstavlja rizik da MIP neće moći da pokrije ove troškove kao rezultat prekoračenja budžetskih planiranja dodeljenih za ovu kategoriju.

Preporuka 7 Ministar i Generalni Sekretar MIP-a treba da obezbede da se isplata kirije vrši u skladu sa važećim Uputstvima, tako da nema prekoračenje dozvoljenih troškova.

Pitanje 8 – Kašnjenja u registraciji troškova

Nalaz AU br. 03/2012 obavezuje Diplomatske i Konzularne Misije (DKM) da do 15-og u narednom mesecu pošalju izveštaj o troškovima departmanu za finansije u MIP kako bi se registrovali u ISFUK. U 16 slučajeva, došlo je do kašnjenja u registraciju troškova od jednog do deset meseci.

Rizik Kašnjenje u registraciji troškova utiče da tromesečna izveštavanja budu netačna, jer one ne ukazuju tačnu vrednost nastalih troškova. Ovo povećava rizik da se one ne uključuju u GFI.

Preporuka 8 Ministar treba da obezbedi potpunu primenu zakonskih odredbi vezanih za registraciju troškova, kako bi se eliminisali kašnjenja registraciji od strane nadležnih službenika. Periodično izveštavanje, uključujući finansijske izveštaje, treba da sadrže tačne informacije o finansijskim transakcijama.

Pitanje 9 – Neadekvatna podela dužnosti u procesu nabavke

- Nalaz** Predsednik komisije za procenu ponuda tendera "Prevodilačke usluge za potrebe MIP-a" postavljen je i menadžer projekta za ovaj ugovor. Ovo je u suprotnosti sa Pravilima i operativnim uputstvima za javne nabavke.
- Rizik** Neadekvatna podela dužnosti i odgovornosti, odnosno angažovanje istih zvaničnika u proceni ponuda i upravljanja projektima je u suprotnosti sa važećim pravilima i povećava rizik od sukoba interesa.
- Preporuka 9** Ministar treba osigurati da nadležni službenici sprovode zahteve važećih pravila u aktivnostima nabavke, kako bi se izbeglo mogućnost sukoba interesa.

3.6 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere je bio 50,000€. Sa toga budžeta je tokom 2017 potrošeno 33,450€ ili 67% završnog budžeta. Subvencionisani projekti se uglavnom odnose na podršku sajma "Dani Proizvoda Kosova", finansijsku podršku za zaposlenom u MIP povodom zdravstvenih komplikacija, subvencija za saradnju sa Francuskom Alijansom itd.

Pitanje 10 – Slabosti u obrazloženju subvencionisanih projekata

- Nalaz** MIP je su-finansirala organizovanje sajma "Dani Proizvoda Kosova" u Hrvatskoj u iznosu od 3,850€. Prema ugovoru, korisnik subvencije je bio dužan da nakon završetka aktivnosti pripremi radni izveštaj za Ministarstvo, zajedno sa finansijskom izveštajem, odnosno sa računima za izvršene troškove. Korisnik je doneo radni izveštaj, i izdao fakturu, ali originalni fakture za putne troškove i druge troškove koji su pokriveni od strane MIP nisu priložene.
- Rizik** Nedostatak finansijskih dokaza (računa) za subvencionisane projekte povećava rizik da se sredstva koriste za druge namene, a ne za ciljane.
- Preporuka 10** Ministar treba da obezbedi da svaki korisnik subvencije izveštava o troškovima kako je predviđeno Sporazumima o Saradnji kako bi se obezbedilo da se sredstva troše u skladu sa namenjenom cilju.

3.7 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 173,903€. Sa toga budžeta je tokom 2017 potrošeno 173,801€. Realizovani troškovi se odnose na kupovinu službenih vozila za Ambasade i kupovinu opreme za informacionu tehnologiju, kao što su računari, lap-topi, aparati za fotokopiranje itd.

Pitanje 11 - Nedostaci u proceni tendera

- Nalaz** U proceduri nabavke "Održavanje Visa sistema" (vrednost ugovora 191,160€), u okviru zahteva za tehničkim i profesionalnim kapacitetima u dosijeu tendera, zatraženo je da osoblje uključeno u projekat (Menadžer Projekta i Eksperti) dokaže radno iskustvo sa reference od klijenta na najmanje dva projekta. Pobjednički EO je samo osigurao spisak realizovanih projekata od strane njegovih osoblja, ali ne i referenci od klijenata kako se to zahteva u tenderskom dosijeu.
- Rizik** Nepoštovanje zahteva tenderskog dosijea je u suprotnosti sa pravilima javnih nabavki i može dovesti do izbora neodgovornih ponuđača, kršenja načela jednakog tretmana ponuđača i loše vrednosti za novac u postupcima nabavke.
- Preporuka 11** Ministar treba osigurati potpunu primenu zakonodavstva na snazi u procesima nabavki i poštovanje zahteva navedenih u dosijeu tendera, tako da samo operatori koji ispunjavaju sve uslove budu nagrađeni ugovorom.

3.8 Kapitalna i ne kapitalna imovina

MIP predstavila u GFI kapitalnu imovinu (iznad 1,000€) neto vrednosti 2,866,246 € i ne kapitalne imovine (ispod 1,000€) u iznosu od 1,014,964€. Imovina 1,000€ se registruje u unutrašnjim registrima MIP-a, i beleške od ovih registara izveštavaju se u GFI, to jer sistem e-imovina nije uspeo da se funkcionalizuje u potpunosti, obzirom da imovine DKM-a se ne registruju u e-imovinu.

Mi smo testirali godišnje kupovine, uključujući kapitalne investicije i kupovinu opreme i nameštaja ispod 1000€ od roba i usluga, kao i regularnosti u registraciji i popisu raspoložive imovine. Naši testovi rezultirali su sledećim nedostacima:

Pitanje 12 – Potcenjivanje stanja imovine

- Nalaz** MIP još uvek nije uspela da obezbedi potpunu registraciju i tačnu prezentaciju stanja kapitalne imovine i inventara u registrima i u GFI. To jer smo identifikovali ne registrovana imovina i greške u registraciji imovine:
- Nematerijalna imovina (softver) u iznosu od 128,532€ projekta "Stvaranje i postavljanje viznog sistema", koja je dobijena kao donacija, u odsustvu prijemne dokumentacije još nije registrovana u ISFUK. Za ovo pitanje mi smo preporučili u prethodnim godinama, ali nije adresirana;
  - 57 računara i osam aparata za fotokopiranje kupljenih u 2017 u iznosu od 78,502€, registrovani su u Registar računovodstva – ISFUK sa kupovnom cenom bez PDV. Stoga je njihova vrednost potcenjena za 7,083€;
  - Prema AU 06/2012 o registraciji imovine u Diplomatskim Konzularnim Misijama, imovina kupljena u DKM-u treba biti izveštavana od strane Službenika za Imovinu u DKM kod Službenika za Imovinu u MIP-u. Primiteli smo da pet DKM³ nisu uopšte izveštavale imovinu za 2017. Kao rezultat toga, predstavljene informacije o opštoj imovini Ministarstva ne prikazuju realno stanje.
- Rizik** Ne registracija i nepotpuno izveštavanje o imovini u registrima predstavlja potcenjivanje realnog stanja imovine ministarstva. Slabosti u upravljanju i izveštavanju sa posebnim naglaskom na DKM ometaju efikasno upravljanje i povećavaju rizik od gubitka i otuđenja imovine u nedostatku kontrolnih mehanizama.
- Preporuka 12** Ministar preko odgovornih lica treba da obezbedi funkcionisanje kontrolnih mehanizama u oblasti upravljanja imovinom kako bi se osigurao da se imovine upravljaju u skladu sa pravilima i registri imovine da sadrže tačne i potpune informacije o imovini koja je na raspolaganju ministarstva. Iste informacije takođe treba preneti na GFI, kako bi se izbegla mogućnost izmene revizijskog mišljenja ili isticanja pitanja.

---

³ Ambasada Tirana; Konsulata Frankfurt; Konsulata Cirih; Ambasada Beograd i Konsulata Iowa - SAD

3.9 Ne izmirene obaveze

Izveštaj o ne izmirenim obavezama prema snabdevačima na kraju 2017-te godine je iznosio 385,622€. U poređenju sa 2016 godinom, imamo povećanje obaveza od 337.936€ (2016-47.686€). Ovo povećanje je rezultat nedostatka sredstava u određenim ekonomskim kodovima (zbog pet cifara) i da dve fakture koje su primljene krajem decembra, jedna u vrednosti od 150,000€ za snabdevanje serverom i nekom drugom opremom, kao i druga faktura još 65.000 evra za međunarodne konsultantske usluge. Ove obaveze su prenesene za isplatu u 2018 godini i predstavljaju deo budžetskih izazova sa kojima se suočava Ministarstvo.

Pitanje 13 - Nedostaci u izveštavanju obaveza

- Nalaz** Prema Finansijskom Pravilu 01-2013 - Potrošnja javnog novca, BO je dužna da svaku primljenu fakturu, važeću za plaćanje, isplati u roku od 30 kalendarskih dana od dana prijema fakture. Primetili smo fakture za avio karte koji pripadaju Kabinetu Ministra, koje su plaćena sa zakašnjenjem od tri do devet meseci. Vrednost ovih faktura iznosila je bila 127.628€ i pripadale 2016 godini sve dok nisu isplaćene u 2017 godini. Ove fakture nisu izveštavane kao obaveze u GFI od 2016 godine.
- Rizik** Ne plaćanje dugova na vreme može dovesti do kažnjavanja protiv ministarstva, a neadekvatno izveštavanje obaveza onemogućava njihovo kratkoročno planiranje.
- Preporuka 13** Ministar treba osigurati poboljšanje kontrola tokom procesa prijema i obrade za plaćanje faktura, kako bi se izbeglo kašnjenje u ispunjavanju obaveza. Preostale obaveze na kraju godine trebaju biti tačno izveštavane u GFI kako bi se ispunili zakonski zahtevi i kako bi se izbeglo potencijalno modifikovanje mišljenja ili isticanja pitanja u vezi sa GFI.

---

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj o reviziji GFI-a u 2016. godini rezultirao je sa 14 preporuka. MIP je pripremila Akcioni plan koji pokazuje kako će sprovođiti date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2017 godinu sprovedene su dve preporuke iz 2016 godine, jedna preporuka je bila u procesu sprovođenja i 10 ostalih nisu još adresirane. Takođe iz 2015 godine prenesene još 16 preporuke (osam ne sprovedene i osam koje su bile u toku sprovođenja). Ove preporuke do kraja naše revizije ostale skoro na istom nivou adresiranja i sprovedene su samo dve, pet ostale su bile u procesu sprovođenja i devet preporuke nisu još sprovedene. Za potpunije opisivanje preporuka i način njihovog adresiranja pogledajte Dodatak II.

Pitanje 14 - Sprovođenje preporuka iz prethodne godine i ranijih godina

- Nalaz** Samo deo prošlogodišnjih preporuka i onih prenesenih iz prethodnih godina su sprovedene. To zbog lošeg procesa upravljanja i nedostatka formalnog nadgledanja implementacije preporuka GR-a. Nismo primetili da MIP primenjuje mere odgovornosti za ne sprovođenje preporuka. Zbog toga imamo ponovljena pitanja i ove godine.
- Rizik** Kašnjenja u sprovođenju preporuka mogu rezultirati stalnim slabostima, nedostatkom efikasnosti i potencijalnim finansijskim gubicima.
- Preporuka 14** Ministar treba da osigurati da se akcioni plan za sprovođenje preporuka GR-a, nadgleda kontinuirano, i o postignutom napretku izveštavati na tromesečnom nivou od strane odgovornog osoblja.

5 Dobro upravljanje

Uvod

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR a unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Iako je MIP napravio niz poboljšanja u upravljanju, još uvek postoji niz oblasti u kojima su potrebne važne akcije. Uprkos inicijativi za stvaranje radne grupe, MIP još uvek nije bila u mogućnosti da izradi sveobuhvatni institucionalni strateški plan koji bi definisao ključne ciljeve i omogućio nadgledanje napretka u ostvarivanju očekivanih rezultata. U nedostatku strateškog dokumenta, nije bilo moguće uspostaviti odgovarajući proces za upravljanje rizicima povezanim sa ispunjavanjem strateških ciljeva. Ova situacija se ogleda u upitniku o samo ocenjivanju upućenom Ministarstvu Finansija.

Takođe, područje koje zahteva dalji razvoj ostaje efektivni odgovor na preporuke revizije, kao i efikasno planiranje i upravljanje budžetom u MIP-u i Diplomatskim Konzularnim Misijama. Proces finansijskog usaglašavanja sa DKM zahteva dalji razvoj kako bi se obezbedili tačne evidencije, a zatim preduzeti odgovarajuće mere radi izbegavanja aktuelnih nepravilnosti.

5.1 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) deluje sa tri člana osoblja – Direktorom JUR i sa dva revizora. Za izvršenje efektivne revizije potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i ostale rizike ime revidiranog entiteta i pruža dovoljnu sigurnost o efektivnosti unutrašnje kontrole. Uticaj proizvoda Unutrašnje revizije treba da se presudi od važnosti koju menadžment pruža adresiranju preporuka kao i od podrške i izazova koji su pruženi od strane efektivnog Komiteta Revizije.

JUR je izradila strateški plan i godišnji plan rada gde su uključene i neke oblasti pregleda za 2017. Ovaj plan uključio šest redovnih revizija. Do kraja 2017 godine, plan je u potpunosti ispunjen.

Komitet Revizije (KR), održao tri sastanka tokom 2017 godine na kojima su pregledani nalazi i preporuke JUR-a.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

5.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Da bi imali dobro planiranje, za redovno nadgledanje aktivnosti i da bi omogućili efikasno donošenje odluka, menadžment treba da poseduje redovne izveštaje. Odgovornost kao proces je prihvatanje odgovornosti, držanje osoba odgovornih za njihove postupke i obelodanjivanje rezultata na transparentan način. Dok je upravljanje rizicima proces koji se odnosi na identifikaciju, analizu, procenu i akcije/ mere upravljanja za kontrolisanje i reagovanje na pretnje koje ugrožavaju organizaciju.

MIP uspostavila je relativno funkcionalan sistem unutrašnje kontrole koji podrazumeva deljenje i prenošenje odgovornosti, redovno izveštavanje menadžmenta, pružanje pravovremenih informacija i mogućnosti za odgovor na izveštavane izazove i probleme. Menadžment, iako je sprovodio niz unutrašnjih kontrola kako bi osigurao da sistemi ispravno funkcionišu, i dalje su potrebne dodatne mere i novi mehanizmi kontrole u odnosu na rešavanje identifikovanih pitanja koja se povezuju sa Diplomatskim i Konzularnim Misijama.

Takođe, ostaje da se posveti više fokusa izradu formalnih procedura za upravljanje rizicima na institucionalnom nivou u skladu sa uputstvima DKM-a radi podržavanja efektivnog, operativnog i strateškog upravljanja.

Pitanje 15 - Mandat diplomatskih predstavnika

Nalaz Prema članu 22 Zakona o inostranoj službi Republike Kosovo, diplomatski predstavnici ostaju u službi u istoj diplomatskoj misiji na period od četiri godine, ili na drugi način zahtevaju zadovoljavanje potreba Ministarstva i po diskreciji ministra inostranih poslova. Na osnovu uzoraka testirali smo otkrili da u šest slučajeva, diplomatski predstavnici nastavili da drže iste pozicije nakon zakonskog mandata, iako nije bilo odluke ili dokument da produži mandat. Od ova tri slučaja nisu bili su uredbe za povratak, iako su predstavnici bio istekao mandat, dva slučaja u kojima su donošenje suda o povratku, ali predstavnici nisu vratili, a prilika kada je napravio dekret da se vrati odluku da se povuku iz dužnosti, ali ambasador nije bio redizajniran nakon povratka i primljene plate od strane ocene ambasadora na tri meseca. To se desilo kao rezultat nepostojanja podzakonskih akata ili odgovarajućih procedura za okončanje mandata i preseljenja diplomatskih predstavnika.

Do kraja naše revizije za 2017 menadžment MIP-a se odrazilo na situaciju stvorenu preduzimanjem akcija za zaustavljanje vršenja pozicija izvan zakonom propisanog roka. Očekuje se da će se ove mere u potpunosti primeniti tokom 2018.

Rizik Održavanje pozicija izvan utvrđenih zakonskih rokova, u nedostatku odluka o njihovom nastavku, može uticati na to da država zastupa pravno neovlašćena lica. To takođe može uticati na učinak diplomatske službe, kao i ugled države.

Preporuka 15 Ministar treba pokrenuti pregled pod zakonskih akata koji se odnose na spoljne usluge kako bi se razjasnio postupak okončanja mandata diplomatskih predstavnika, uključujući neophodne vremenske periode i relevantna pitanja za povlačenje / ponovno raspoređivanje diplomatskog osoblja. U slučajevima kada se traži potreba za proširenjem mandata određenog diplomatskog predstavnika, to treba doneti odlukom ili pismom ministra, u skladu sa Zakonom o inostranoj službi.

Pitanje 16 - Slabosti u upravljanju rizikom

- Nalaz** Prema pravilima Finansijskog Upravljanja i Kontrole, MIP treba da ima registar rizika koji je povezan sa strateškim institucionalnim ciljevima. MIP nije izradila takav registar tokom 2017 godine. Međutim, nakon prijema memoranduma o pred reviziji, MIP je izradila registar rizika za 2018 godinu.
- Rizik** Nedostatak procedure za upravljanje rizika može oslabiti performansu organizacije ako se unutrašnja i spoljna pitanja koja utiču na to nisu blagovremeno adresirana. To je zato što pro-aktivne akcije koje su potrebne da se spreči ili izbegne uticaj takvih pitanja neće se odvijati na planiran i sistematičan način.
- Preporuka 16** Ministar treba da obezbedi uspostavljanje formalnih procedura za upravljanje rizicima, u skladu sa zahtevima FUK-a. Registar rizika treba redovno nadgledati i ažurirati.

Ovaj Izveštaj je prevod sa orginalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednostiprovladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije - što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi kvalifikovano mišljenje ukoliko: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži

---

---

jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi protivno mišljenje ukoliko, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi odricanje od mišljenja ukoliko, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina

Komponenta revizije	Preporuke koje su prenete iz 2015 godine	Sprovedene tokom 2017 godine	U procesu sprovođenja tokom 2017	Ne sprovedene
Finansijski izveštaji	Ministar treba da obrati pažnju procesu izjednačivanja u vezi sa registracijom troškova i treba da ovaj proces nadgleda i gura napred za što pre okončanje. Ohrabrujemo menadžmenta za diskusiju sa MF za zatvaranje ovog procesa koji će odraziti i na budžet MIP-a u narednim godinama.			Nije sprovedena. Ove godine nije zatvorena skoro nijedna potrošnja iz prethodnih perioda i bilo je i ne zatvorenih godišnjih troškova.
Finansijski izveštaji	Ministar treba osigurati da priprema GFI-a za 2016 godinu, uključi detaljni pregled nacrt izveštaja od strane menadžmenta, sa fokusom u usklađivanju podataka i u posebnom tretiranju oblasti koje se smatraju visokog rizika. Potpisivana izjava od strane GAS-a i GFS-sa ne treba uspostaviti dok su potrebne kontrole primenjene.		U procesu sprovođenja. Ponovo nisu registrovani softveri u registar imovine.	
Prihodi	Ministar treba osigurati da su kontrole efektivne i zahtevi za spoljno izveštavanje u vezi sa prihodima (izjednačavanje sa Trezorom) realizuje svakog meseca kao što predviđa finansijsko pravilo o prihodima.			Nije sprovedena. Poravnanja se ne vrši na mesečnom nivou, nego na kvartalnom.
Sprovođenje preporuka iz prethodne godine	Ministar treba osigurati da se pregleda akcioni plan, analiziranjem uzroka ne adresiranja preporuka i da odredi novi vremenski rok za adresiranje preporuka sa članovima odgovornih osoblja, sa početnim fokusom u oblastima većeg značaja. Sprovođenje ovog plana treba da se nadgleda i mi očekujemo napredak u ovom pravcu.		U procesu sprovođenja	

Kontrolna lista samo-ocenjivanja	Ministar treba da osigura da je preduzet jedan pregled za dopunjavanje kontrolne liste samo-ocenjivanja te da je obavljeno adresiranje oblasti sa slabostima na pro-aktivni način. Treba se primenjivati jedan pregledani mehanizam kako bi potvrdio tačnost kontrolne liste i da se obezbedi prateća dokumentacija.			Nije sprovedena. Nije izrađena sveobuhvatna institucionalna strategija.
Upravljanje rizikom	Ministar treba da osigura u saradnju sa generalnom sekretaru da je delegirana direktna odgovornost za upravljanje rizikom kod jednog relevantnog direktora i da obezbedi mesečno izveštavanje za primenu zahteva u ovoj oblasti, kroz praćenja kako se rizici se upravljaju.			Nije sproveden. Nije izrađen spisak rizika.
Unutrašnja revizija	Ministar treba da osigura da postoji dobra komunikacija između menadžmenta, komiteta revizije i JUR-a da bi identifikovao slabosti unutrašnjih kontrola, i revizije da se orijentišu u oblastima gde je rizik od slabosti veći. Takođe treba da se preduzmu akcije da preporuke UR-a nađu sprovođenje u praksi, i ovde ključnu ulogu ima komitet revizije u nadgledanju i proguranju ovog procesa.		U procesu sprovođenja. Nivo implementiranih preporuka je povećan u poređenju sa prethodnim godinama referisanjem na godišnji izveštaj o CJUUR.	
Nadgledanje projekta	Ministar treba da se osigurava pre izvršenja preostalih isplata, da li je projekt realizovan u potpunom skladu sa sporazumom. Ovo se može postići formiranjem jedne komisije sastavljene od stručnog osoblja, koja bi verifikovala nivo realizacije projekta, i nakon prijema izveštaja od komisije da se nastavlja sa isplatom preostalih obaveza.	Nije bilo plaćanja od ovog projekta ove godine.		

Diplomatske Misije	Ministar treba osigurati da DKM koje nemaju Evro za valutu, pitanje deviznog kursa da se primeni prema jednog kriterijuma i registracije troškova i prihoda bude potpuno izjednačena. Ovo bi uticao da troškovi i prihodi budu realni i da nema precenjivanje niti potcenjivanje.		U procesu sprovođenja. MIP napravila napore da što više približe registraciju DKM-a koje imaju valute ne evro.	
Diplomatske Misije	Ministar treba osigurati da su povećane mere kontrola za eliminisanje zakašnjenja u registraciji troškova od službenika troškova u ministarstvu. U slučajevima kada postoje razlike troškova koje prema službenicima ne može da se registruju, treba tražiti dodatne dokumente ili objašnjenja od adekvatnih DKM-a.			Nije sprovedena. Ponovo, postoje značajna kašnjenja u registraciju troškova.
Plate i Dnevnice	Ministar treba osigurati da specifični kriterijumi za gradiranje i imenovanje službenika za inostranu službu primenjuju u svim slučajevima. Takođe treba osigurati poštovanje roka za ugovore na delo i za V.D. kako je predviđeno zakonom uz blagovremenog regrutovanju osoblja.		U procesu sprovođenja. Preduzete su mere u vezi sa sporazumima o posebnim uslugama, ali ne za pozicije koje se drže sa vršiocem Dužnosti.	
Subvencije i Transferi	Ministar treba osigurati da se dodela subvencija nadgleda kroz narativnih i finansijskih izveštaja, kako bi menadžment osigurao da su sredstva potrošena u skladu sa zahtevom predstavljenom u projekt predlogu.			Nije sprovedena. I ove godine je identifikovan jedan slučaj.
Prihodi	Ministar treba da poveća stepen odgovornosti šefova diplomatskih misija u cilju izbegavanja kašnjenja i da osigura da se svi prihodi blagovremeno izveštavaju i registriraju u ISFUK.			Nije sprovedena. Ponovo je bilo kašnjenja u registraciji prihoda do tri meseca.

Imovina	Ministar treba da povećava kontrolu u upravljanju imovina osiguravajući tačnu, potpunu i blagovremenu izveštavanju vrednosti imovine kojom raspolaže MIP. Takođe, inventarizacija i procena imovine da se vrši u potpunom skladu sa zahtevima Finansijske Uredbe br. 02/2013.			Nije sprovedena. Nisu registrovani softveri koji su bili preporuka iz prethodne godine i identifikovane su neke ne registrovane imovine i greške u registraciji.
Imovina	Ministar treba osigurati da je GAS preduzeo efektivne akcije za ojačanje kontrole u upravljanju skladišta vozila. Svaki artikal treba da se prihvata od strane službenika za prijem (magacionera) ili komisija za prihvatanja u određenim slučajevima. Takođe, Ministar treba osigurati da su primenjene efektivne kontrole za sprečavanje korišćenje vozila van radnog vremena bez prethodnog odobrenja. To će uticati na pravilnu i efikasnu upotrebu vozila.	Ove godine nismo sreli slučajeve prihvatanja imovine bez komisije za prijem.		
Obaveze	Ministar treba osigurati da je uspostavljen efikasan sistem gde se fakture primaju i evidentiraju na jedno mesto a zatim se vrši distribucija za relevantne zvaničnike. Ova praksa će omogućiti da izveštavanje obaveza bude tačna i potpuna i daje potpune informacije za menadžment i ostale stranke o tekućim obavezama. Takođe u mesečnim izveštavanjima treba da se prati hronologija neizmirenih faktura tako da se neizmirene fakture izveštavaju dok se isplaćuju i da menadžment i Trezor imaju tačnu informaciju o preostalim obavezama.			Nije sprovedena. Identifikovali smo ne izveštavane obaveze.

Komponenta revizije	Preporuke koje su data za 2016 godinu	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
2. Finansijski izveštaji	Ministar treba da se osigura da su preduzeta potrebna delovanja za poboljšanje identificiranih grešaka kod Isticanja Pitanja. Trebaju se preduzeti akcije za adresiranje problema vezano o neodobrenim troškovima prebačenih iz prethodni godina, koji i dalje uzrokuju sistematske probleme za MIP;			Nije sprovedena. Ove godine nije zatvorena skoro nijedna potrošnja iz prethodnih perioda i bilo je i ne zatvorenih troškova godine.
	Ministar treba da ojača kontrole vezane o zakonskim obavezama za izveštavanja prihoda i njihovo mesečno ujednačenje sa Trezorom sa ciljem da se ispune zakonski uslovi.			Nije sproveden. Poravnanja se ne vrše na mesečnom nivou, već na kvartalnom.
2.1 Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine	Ministar treba da osigura da je sproveden pregledani akcioni plan, koji tačno utvrđuje vremenske rokove za sprovođenje preporuka GR-a, sa identifikovanim odgovornim članovima osoblja, sa početnim fokusom na najvažnije oblasti. Napredak nasuprot planu treba se nadgledati na sistematski način od strane menadžmenta da bi osigrao sprovođenje preporuka u određenim vremenskim rokovima.		U procesu sprovođenja	
2.2 Upitnik samo-ocenjivanja komponenata FUK-e	Ministar treba da osigura da se jasno razume značaj za izradu strategije organizacije , kao i izrada registra rizika od strane osoblja koje su uključene u procesu. Na taj će način MIP moći nadgledati i preduzeti delovanja na vreme u slučaju pojave prepreka tokom realizacije njenih ciljeva.			Nije sprovedena. Nije izrađena strategija i registar rizika.

2.4 Sistem unutrašnje revizije	Ministar treba da osigura da u šta kraćem vremenskom roku osniva i funkcioniše Komiteta Revizije. Tako da imenovanje u celini Komiteta revizije povećati će vrednosti unutrašnje revizije i osigurati će odgovarajuća funkcionisanja u lancu sistema unutrašnjih kontrola.	Sprovedena. Osnivan je Komitet Revizije.		
3.1.1 Prihodi	Ministar treba i dalje da pregovara sa MF i MIP da se dozvoli regrutovanje osoblja, koji bi pomogli u izvršenju registracija i jednakost u pravo vreme.			Nije sproveden. Ponovo je bilo kašnjenja u registraciji prihoda do tri meseca.
3.1.2 Plate i dnevnice	Ministar treba da pregovara sa MF , i da razmatra mogućnost da se budžet za plate i dnevnice podeli razmerno broju odobrenih radnika ,Kako bi se stvorila mogućnost za otvaranje procedura zapošljavanja.			Nije sprovedena. I ove godine je bilo položaja sa Vršiocem dužnosti.
3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalije	Ministar treba da osigura da su dodane mere u kontrole, uključujući i broj dodatnog osoblja, tako da sve evidencije u ISFUK budu u predviđanom roku.			Nije sprovedena. Ponovo bilo značajnih kašnjenja u registraciji.
	Ministar treba da osigura efikasne kontrole o upravljanju javnim novcem od strane DMK-a .Isplate da se realiziraju samo za robe ili dobijene usluge. U slučaju prekida dobitnih usluga ,raskine ugovor.	Sprovedena.		
	Ministar treba da osigura kontrole o upravljanju sitnog novca od strane DMK-a. Uplate treba dozvoliti u skladu sa zakonskim okvirom, kao i da se ne prekorače određeni limiti.			Nije sprovedena.

3.1.4 Subvencije i transferi	Ministar treba da osigura , da svaka isplata subvencija iz budžetskog koda MIP-a prethodi sporazumu sa uslovima i pripadajućim specifikacijama. Takođe, u saradnji sa Generalnim Sekretarom trebaju da osiguraju da u slučaju nepoštovanja sporazuma od strane dobitnika, preduzmu mere koje su određene sa sporazumom.			Nije sprovedena. Ponovo i ove godine smo identifikovale slične slučajeve.
3.1.5 Kapitalne Investicije	Ministar treba da osigura da se vrše odgovarajuće kontrole , na način da se nagradi sa ugovorom samo EO koji ispunjavaju zahteve u dosijeu tendera.			Nije sprovedena. I ove godine smo identifikovale slične slučajeve.
3.2 Imovina	Ministar treba da osigura da se sva imovina u MIP prima preko komisije prijema. U slučaju potrebe, da se odgovornim službenicima pružaju potrebni treninzi vezani za pravilnikom o upravljanju imovine.	Sprovedena. Ove godine nismo sreli ovakve slučajeve.		
3.3 Neizmirene obaveze	Ministar treba da osigura da obaveze prema snabdevačima budu isplaćene u zakonskom roku kako bi se izbeglo direktno izvršenje od strane Trezora .Ako su iz bilo kojeg razloga obaveze neizmirene , one se trebaju izveštavati Trezoru.			Nije sprovedena. I ove godine smo identifikovali ne izveštavane fakture kao obaveze.

Dodatak III: Pismo potvrdjivanja

REPUBLICA E KOSOVËS-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
DATE: 17.06.2018			
DATUM: 17.06.2018			
Org. Jedin. Org. Unit	Stat. klasif. Klasif. Kod Class. Code	Br. Prot. Prot. No.	Dr. Stranica No. Pages
03	47	1193	1

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Ministria e Punëve të Jashtme/Ministarstvo Inostranih Poslova
Ministry of Foreign Affairs

SEKTOR I ARRHYES-SEKTOR ARCHIVE-ARCHIVE SECTION	
1.0	1659
01	27.06.2018

Nr. Ref. 541/2018

Prishtinë, 25.06.2018

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2017 dhe për implementimin e rekomandimeve

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Ministrisë së Punëve të Jashtme (MPJ), për vitin 2017 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Behgjet Pacolli

Zëvendëskryeministër i Parë &
Ministër i Punëve të Jashtme